

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету тваринництва та водних
біоресурсів

 Руслан КОНОНЕНКО

16 травня 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри технологій у
птахівництві, свинарстві та вівчарстві
Протокол № 12 від «13» травня 2024 р.

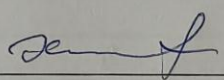
Завідувач кафедри

 Вадим ЛИХАЧ

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП Водні біоресурси та аквакультура
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Гарант ОП

 Меланія ХИЖНЯК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ТВАРИННИЦТВА»

Галузь знань 20 – Аграрні науки та продовольство

Спеціальність 207 «Водні біоресурси та аквакультура»

Освітня програма Водні біоресурси та аквакультура

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Розробники: доцент кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві,
к. с.-г. н., доцент Людмила ЗЛАМАНЮК

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

Основи тваринництва

(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	<u>Бакалавр</u> <small>(бакалавр, спеціаліст, магістр)</small>	
Спеціальність	<u>207 – Водні біоресурси та аквакультура</u> <small>(шифр і назва)</small>	
Освітня програма	<u>Водні біоресурси та аквакультура</u> <small>(назва)</small>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	–	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Семестр	8	7
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>20 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>__ год.</i>	<i>__ год.</i>
Лабораторні заняття	<i>30 год.</i>	<i>22 год.</i>
Самостійна робота	<i>90 год.</i>	<i>108 год.</i>
Індивідуальні завдання	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента	<i><u>4 год.</u></i> <i><u>6 год.</u></i>	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування у студентів системи знань і навиків з питань розведення, відтворення тварин, годівлі, утримання та технологій виробництва, первинної і поглибленої переробки продукції сільськогосподарських тварин.

Завдання дисципліни полягають у наданні майбутнім спеціалістам знань з біологічних основ розведення сільськогосподарських тварин, з біології живлення домашніх тварин різних видів і організації науково обґрунтованої годівлі, технології заготівлі кормів, методів оцінки поживності та якості кормів, контролю повноцінності годівлі тварин, основних параметрів та принципів технології виробництва основних видів продукції тваринництва в господарствах з різною формою власності, які торкаються спеціального тваринництва та його інтенсифікації.

Оскільки викладач не в змозі дати студенту абсолютно достатні знання з дисципліни для його майбутньої діяльності, важливим завданням є розвиток у студента здатності до самостійного здобування знань (самостійна навчальна робота), виховання творчого підходу до вирішення проблем технології виробництва продукції тваринництва з низькою собівартістю та високою рентабельністю.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 13. Вміння працювати як індивідуально, так і в команді.

ЗК 14. Відповідальність за якість виконуваної роботи.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 12. Збирати та аналізувати дані, включаючи аналіз помилок та критичне оцінювання отриманих результатів спеціальності водні біоресурси та аквакультур.

ПРН 19. Вміти працювати самостійно, або в групі, отримувати результат у рамках обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	Тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	13	
Змістовий модуль 1. Біологічні особливості с.-г. тварин														
Тема 1. Індивідуальний розвиток тварин	1	8	2		2		4	7	2					5
Тема 2. Види продуктивності с.-г. тварин	2	8	2		2		4	5						5
Тема 3. Племінна робота у тваринництві	3	8	2		2		4	5						5
Разом за змістовим модулем 1		24	6		6		12	17	2					15
Змістовий модуль 2. Травлення у с.-г. тварин та оцінювання поживності кормів														
Тема 1. Поняття про корми та їх хімічний склад	4	8	2		2		4	8	2					6
Тема 2. Загальні поняття про корми та їх класифікація	5	8	2		2		4	8	2					6
Тема 3. Підготовка кормів до згодовування та їх раціональне використання	6	8	2		2		4	8			2			6
Тема 4. Нормована годівля с.-г. тварин	7	8	2		2		4	8			2			6
Разом за змістовим модулем 2		32	8		8		16	32	4		4			24
Змістовий модуль 3. Технологія виробництва продукції тваринництва														
Тема 1. Продуктивні і біологічні особливості великої рогатої худоби	8	9	2		2		5	8	2					6
Тема 2. Технологія виробництва молока	9	9	2		2		5	8			2			6
Тема 3. Умови одержання і реалізації молока	10	9	2		2		5	8			2			6
Тема 4. Технологія виробництва яловичини	11	9	2		2		5	6						6

Тема 5. Біологічні та господарські особливості свиней. Технологія виробництва свинини	12	10	2		2		6	11	2		2		7
Тема 6. Виробництво продукції вівчарства та козівництва	13	8	1		1		6	10	2		2		6
Тема 7. Біологічні та господарські особливості с.-г. птиці. Технологія виробництва курячих яєць	13	8	1		1		6	10	2		2		6
Тема 8. Технологія виробництва м'яса бройлерів курей	14	8	1		1		6	8			2		6
Тема 9. Технологія виробництва м'яса качок, індиків і гусей	14	8	1		1		6	10	2		2		6
Тема 10. Розведення та використання коней	15	8	1		1		6	11	2		2		7
Тема 11. Технологія виробництва продукції бджільництва, кролівництва і звірівництва	15	8	1		1		6	11	2		2		7
Разом за змістовим модулем 3		94	16		16		62	101	14		18		69
Усього годин		150	30		30		90	150	20		22		108

3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виробничий і племінний облік у скотарстві	2
2	Присвоєння кличок, ідентифікація, реєстрація та мічення худоби	2
3	Облік росту сільськогосподарських тварин	2
4	Визначення енергетичної поживності кормів	2
5	Класифікація кормів, визначення їх якості	2
6	Визначення виходу кормових одиниць і перетравного протеїну в урожаї кормових культур з одного гектара посівної площі	2
7	Розрахунок потреби у кормах для сільськогосподарських тварин різних видів та груп виробничого призначення	2
8	Технологія виробництва молока. Методи обліку і оцінювання молочної продуктивності корів (бонітування)	2
9	Складання раціонів для корів різного фізіологічного стану на стійловий і пасовищний періоди та їх економічна оцінка	2
10	Визначення якості молока (чистота, кислотність, густина, бактеріальне обсіменіння, кількість соматичних клітин, вміст жиру та білка) відповідності вимогам стандарту (Молоко коров'яче незбиране. Вимоги при закупівлі. ДСТУ 3662-97)	1
11	Первинна обробка молока та розрахунок реалізаційної ціни на товарне молоко	1
12	Технологія виробництва яловичини. Зажиттєва та післязабійна оцінка показників м'ясної продуктивності великої рогатої худоби	2
13	Технологія виробництва свинини. Бонітування свиней	2
14	Складання раціонів для свиней та їх економічна оцінка	2
15	Технологія виробництва продукції вівчарства та козівництва. Визначення якості вовни та її облік	1
16	Технологія виробництва продукції птахівництва. Облік несучості сільськогосподарської птиці та визначення економічної ефективності виробництва інкубаційних та харчових яєць	1
17	Технологія виробництва продукції бджільництва. Визначення потреби господарства у бджолиних сім'ях	1
18	Технологія виробництва продукції кролівництва і хутрового звірівництва. Товарна оцінка шкурок кролів і хутрових звірів	1
	Разом	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Система реєстрації та ідентифікації тварин в ЄС. Аналіз відповідності законодавства України вимогам ЄС щодо ідентифікації і реєстрації тварин, реєстрації їх переміщення	6
2	Взяття промірів тіла тварин на стайні НУБіП України	6
3	Облік м'ясної продуктивності сільськогосподарських тварин	6
4	Визначення виходу кормових одиниць і перетравного протеїну з 1 га посівних площ	6
5	Вивчення кормів та оцінка їх якості	6
6	Складання раціонів годівлі корів різного фізіологічного стану на стійловий і пасовищний періоди та їх економічна оцінка	6
7	Бонітування та оцінка молочної продуктивності корів	6
8	Складання плану вирощування молодняка, витрати кормів і визначення їх вартості	9
9	Планування обсягу виробництва свинини	6
10	Складання раціонів годівлі для свиней у стійловий та пасовищний періоди та їх економічна оцінка	9
11	Годівля овець у стійловий і пасовищний період	6
12	Технологічний процес виробництва курячих яєць	6
13	Годівля бройлерів, гусей, качок, індиків	6
14	Використання коней в сільському господарстві	6
	Разом	90

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- презентації;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- захист лабораторних робіт.

6. Методи навчання

Методами навчання є способи взаємопов'язаної діяльності викладача зі здобувачами вищої освіти, що спрямовані на засвоєння останніми знань та набуття вмінь і навичок, що передбачені програмою дисципліни.

Під час навчального процесу використовуються такі методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда);
- практичний метод (лабораторні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування тощо);
- відео метод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- роботи з живими об'єктами

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- інші види.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (затверджено 22.12.2023 р. протокол № 6)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1249>.

2. Конспект лекцій та їх презентації з дисципліни “Основи тваринництва” (в електронному вигляді).

3. Технологія виробництва продукції кролівництва та звірівництва: навчальний посібник / О.В. Бойко, Р.М. Уманець, О.Ф. Гончар, Л.М. Зламанюк, Д.П. Уманець. Київ: НУБіП України, Черкаська дослідна станція біоресурсів НААН, 2024. 488 с.

4. Зламанюк Л.М. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт студентів з дисципліни "Основи тваринництва" (робочий зошит). Спеціальність 207 “Водні біоресурси та аквакультура”. Київ: ЦП Копмринт, 2024. 122 с.

10.Рекомендована література

Базова

1. Технологія виробництва продукції тваринництва /О.Т. Бусенко, В.Д. Столюк, О.Й. Могильний та ін.; За ред. О.Т. Бусенко. К.: Вища освіта, 2005. 496 с.

2. Технологія виробництва продукції тваринництва /О.Т. Бусенко, В.Є. Скоцик, М.І. Маценко та ін.; За ред. О.Т. Бусенко. К.: Агроосвіта, 2013. 492 с.

Допоміжна

1. Гопка Б.М., Хоменко М.П., Павленко П.М. Конярство: підручник. К.: Вища школа, 2004. 320с.

2. Ібатуллін І.І., Жукорський О.М. Довідник з повноцінної годівлі сільськогосподарських тварин. Аграрна наука, 2016. 336 с.

3. Козівництво в Україні: практ. посіб. / Н.М. Зажарська та ін. Київ: РІА «Марко Пак», 2021. 228 с.

4. Нове в технології виробництва і переробки продукції тваринництва: монографія / В.О. Іванов, В.М. Волощук; ІС І АПВ НААН. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс»., 2019. 434 с.

5. Технологічні інновації у свинарстві: монографія / В.Я. Лихач, А.В. Лихач. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 291 с., 101 табл., 65 рис. (ISBN 978-617-7890-62-0)

6. Технологія виробництва продукції бджільництва: навч. посіб. / С.Ф. Разанов, І.Ф. Безпалий, В.І. Бала, Т.А. Донченко. Київ: Аграрна освіта, 2016. 278 с.

7. Технологія виробництва продукції вівчарства: навч. посібник / Похил В.І., Помітун І.А., Туринський В.М., Богданова Н.В., Похил О.М., Миколайчук Л.П. К.: ЦП «Компринт», 2022. 256 с.

8. Технологія виробництва продукції птахівництва. Практикум до виконання лабораторних занять студентами аграрних вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації за напрямом 6.090102 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»: навчальний посібник. /В.П. Бородай, Н.П. Пономаренко, О.М. Похил, Л.С. Патрєва та ін. Київ «Агроосвіта», 2013. 272 с.

9. Технологія виробництва продукції свинарства: навчальний посібник [М. Повод, О. Бондарська, В. Лихач, С. Жишка, В. Нечмілов та ін.]; за ред. М. Г. Повода. К.: Науково-методичний центр ВФПО, 2021. 356 с.

Інформаційні ресурси

1. Асоціація «Союз птахівників України» – <https://www.poultryukraine.com/ua/about-association/>

2. Головний портал кролівників: <http://krolikovod.com.ua>

3. Державна служба статистики України. Статистична інформація – <https://ukrstat.gov.ua/>

4. Журнал "Бджільництво України" – https://journalbeekeeping.com.ua/index.php/1_4/main

5. Журнал «Horses Ukraine» – <http://www.horses.dp.ua/>

6. Журнал «Агробізнес Сьогодні» – <http://www.agro-business.com.ua/>

7. Журнал «Молоко і ферма» – <http://www.milkua.info/uk/>

8. Журнал «Птахівництво.ua» – <http://poultry.com.ua/>

9. Конярство України [електронний ресурс] – http://www.minagro.kiev.ua/animal/horse_uk.php3

10. Кролівництво як бізнес: методи вирощування та технологія розведення – <http://krolik.in.ua/ua/krolivnitstvo.html>

11. Перспективи вівчарства: ринок вільний, а попит зростає – <https://agravery.com/uk/posts/show/perspektivi-vivcarstva-rinok-vilnij-a-popit-zrostaе>

12. Свинарство в Україні та світі – <https://pigua.info/uk/post/section/news>

13. Склад, характеристики та види комбікорму –
<https://avamarket.com.ua/porady-expertiv/svini/sklad-kharakterystyky-ta-vydy-kombikormu>
14. Статистичний збірник «Тваринництво України» –
https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/07/Arch_tvar_zb.htm
15. Тваринництво України – <https://tvarynnyctvoua.at.ua/>